

HÍRÜNK A VILÁGBAN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
P. O. BOX 1005
WASHINGTON 13, D. C.

MAGYAR KULTURÁLIS FIGYELŐ
Hungarian Quarterly — Revista Hungara
Revue Hongroise

Előfizetési díj: Északamerikában
egész évre \$ 3.00.
Más országban havi két postal coupon.

Eötvös Lorántot újra fölfedezzi a fizika

Irta: Bay Zoltán

National Bureau of Standards

Amerika legolvasottabb népszerű természet-tudományi folyóiratában, a *Scientific American* egyik újabb (1961 decemberi) számában szokatlanul érdekes cikket közölt R. H. Dicke, a jónévi princetoni fizikus professzor. A cikk címe: "The Eötvös Experiment," alcíme pedig: "Egy magyar báró 50 évvel ezelőtti pontos gravitációs mérései megerősítést nyertek." A cikk elmondja, hogy Eötvös Loránt a század elején klasszikus jelentőségű kísérleteket gondolt ki és végzett el, melyeknek fontosságát ma — az anyag szerkezetéről közben elmélyült tudásunk alapján — még jobban értékeljük. Elérkezett tehát az idő, hogy az Eötvös-féle gondolatok alapján, a közben előrehaladott laboratóriumi technika fölhasználásával, a kísérleteket megismételjük s azok pontosságát fokozzuk. A kísérlet hivatva van fényt deríteni a fizika és a mai természettudomány legalapvetőbb kérdéseire, melyeket Dicke a cikkben kifejt. Ezután elmondja, hogy princetoni csoportja a kísérletek megisméltésén dolgozik és azok egy részével elkészült. Az Eötvös által elért pontosságot mintegy 50-szeresre fokozták.

Nem tartjuk kétségesnek, hogy Dicke azért adta ezt a cikket a *Scientific American*-nek, ennek az összes természettudományokat felölelő folyóiratnak, hogy a fizikusokon kívül egyéb természettudósok figyelmét is fölhívja erre az általános érdekű témára. A munka folytatásáról a princetoni csoport az American Physical Society legutóbbi (1963 január) new yorki ülésén számolt be a fizikus szakközönségnek, ahol három előadás hangzott el a témáról. A pontosságot közben százszorosra, egyes esetekben ezerszeresre fokozták anélkül, hogy Eötvös régi eredményeivel szemben eltérést láttak volna. A kísérletek tovább folynak.

Dicke és más fizikusok az elmúlt néhány év alatt sűrűn hangsúlyozták e kísérletek fontosságát. Minket magyarokat különösen érdekel, hogy a fizika "felfedezte" Eötvöst. Kortársai és az utána jövő generáció az ő jelentőségét inkább az Eötvös — inga gyakorlati alkalmazásában látták, mint amellyel a Föld kincei (olaj) után lehet kutatni, mintsem az ő mélyreható gravitációs vizsgálataiban. Talán Einstein volt az egyedüli fizikus, aki az Eötvös-kísérlet mélyreható jelentőségét felismerte s aki az általános relativitáselmélet "ekvivalencia elvében" azt felhasználta. De Einstein az elvet axiómának, nem pedig kísérleti eredménynek látja. A mai fizika az Eötvös kísérlet kifinomításával épen azt akarja megtudni, hogy az ekvivalencia elve érvényes-e, vagy nem?

A fizika mai szédületes iramában ahhoz vagyunk szokva, hogy néhány évtized elteltével a jelentős eredmények is vagy elhalványulnak, vagy közhelyekké válnak. Eötvös problémái 50 év eltelte után ma is problémák. Érdeemes tehát őt a mai idők távlatából és a nagy világ távoli perspektívájából szemügyre vennünk.

Eötvösben az ember is, a fizikus is, egyedülálló jelenség. Eötvös nem a környezetének terméke. Apja Eötvös József, a nagy magyar író, a XIX. század szellemtudományának európai műveltségű alakja, a magyar arisztokrata, az első magyar parlamentáris kormány kultusz-minisztere. A fiúnak minden alkalma megvolna, hogy a magyar társadalmi és politikai élet csúcán viszonylag könnyű érvényesülésben legyen része. Ehelyett a természettudományok felé fordul, a fizikát választja, ami az akkori magyar életben gyökértelen. Ott nemzetközi versenyben kell megküzdenie, ha el akar ér-

kezni arra a nívóra, mely megfelel az apja és az ő otthoni társadalmi helyzetének. Eötvös József fia ne legyen fizikus, ha csak szürke fizikus lesz belőle.

Heidelbergbe, majd Königsbergbe megy fizikát tanulni, hol Kirchhoff, Bunsen, Neumann, Helmholtz és Richelot a professzorai. Tehetségét a nagyok hamar felismerik. Hazatérve 23 éves korában elkezdi fizikát tanítani a budapesti egyetemen. Az első előadása társadalmi esemény. Az újságírók megírják a furcsaságot, hogy az egyetemen a fizikát egy "valóságos báró" tanítja.

Az egyetem ma Eötvös Lóránt nevét viseli. Mert Eötvösből az ország egyik legnagyobb nevelője lett. Fizikusi és nevelői munkájában Eötvöst az a magyar földön általa először hirdetett gondolat vezeti, hogy a kis magyar nemzet csak úgy állhat meg a népek versenyében, ha kultúrájával emelkedik ki. Ezzel a gondolattal irányítja a Magyar Tudományos Akadémiát, alapítja a Matematikai és Fizikai Társulatot, vezeti a Természettudományi Társulat működését és ezzel a gondolattal fogadja el 1894-ben a vallás- és közoktatásügyi tárcát. Rövid minisztersége alatt megalapítja az Eötvös Collégiumot, hogy jó tanárokat neveljen, mert az iskola akkor jó, ha benne jó tanárok tanítanak. A jó tanár felfedezi és irányítja a jó tanítványt, megadva ezzel az ország kultúrájának a természetes folytatást és az emelkedést. Eötvösnek nyilván szerepe és érdeme van abban a sokat emlegetett és megcsodált tényben, hogy a kis Magyarország a huszadik században számarányán túlmenően tudott résztvenni a nemzetek tudományos versenyében.

Eötvös tudományos munkája ugyanolyan világosan mutatja az eredeti kezdeményezést mint a kulturális tevékenysége. Kutatásainak csak aránylag rövid (kb. egy évtizednyi) szakasza alapszik azon az érdeklődésén, melyet még Németországból hoz: a felületi feszültség problémáin. Ezen az akkoriban zavaros területen hamarosan rendet teremtett. Felállította a kapillaritás legáltalánosabb törvényét, mely ma is Eötvös-törvény néven ismeretes.

Eötvös érdeklődése 1890 körül a gravitáció felé fordult. E téren való érdeklődése és eredményei korában egyedülállók. Majdnem azt mondhatjuk: ő a saját tudományos magányában dolgozott. De eredményei nagyobbak, mint amit a kísérleti fizika a gravitáció terén valaha is alkotott.

Eötvöst vonzotta a gravitáció misztikuma. Azért használjuk ezt a nem fizikus kifejezést, mert bár a fizika a gravitációt a legrégebben ismeri, mégis a legkevésbé ismeri. E paradoxon abban leli magyarázatát, hogy a gravitáció az összes ismert erők, kölcsönhatások között a leggyöngébb. Összehasonlítva a jól ismert elektromágneses erőkkel, a gravitáció tíznek negyvenedik hatványával kisebb. Még az ugynevezett gyöngé kölcsönhatás is, mely az atommag béta bomlását okozza, csaknem harminc nagyságrenddel nagyobb, mint a gravitáció. Hogy a gravitációt egyáltalában ismerjük, az onnan van, hogy életünk egy hatalmas tömeg, a Földbolygó közelében folyik le s a gravitációs erőt érezzük, mint testünk súlyát.

Eötvös vizsgálatai kezdetén először is megjavította a torziós ingát, mérőműszert csinált belőle, majd kidolgozta, — ma inkább úgy mondanánk: feltalálta —, a gravitációs variométert, ami Eötvös-inga néven lett világhírű. Az inga alapelve rendkívül egyszerű, ezért jó. Az inga egyik lengő tömege mélyebb fekvésénél fogva jobban reagál a föld alatti tömegekre, ezért az inga a felszín alatt rejtett nehéz tömegek felé fordul, mint "varázspálca" (a kifejezést maga Eötvös használta egy népszerű előadásában, melyeknek mestere volt). Az Eötvös-ingával a két világháború között (már Eötvös halála után!) mintegy 200 millió tonna olajat fedeztek fel a Föld felszíne alatt. Egyik jó példa: Eötvös hazája, Magyarország, olajimportáló államból olajexportáló lett 1940 körül a Lispe-i olajmezők felfedezésével. Egy megelőző geológiai kutatás mindössze egy meddő furásra vezetett, míg az Eötvös-inga néhány kilométerrel odébb mintegy 10 millió tonna olajat tárt fel.

A tiszta tudomány szempontjából legfontosabbak Eötvösnek azok a kísérletei, melyekben megvizsgálta a gravitációs és tehetetlen tömeg arányosságát. Ezek azok a kísérletek, melyeket Dicke professzor most megismételi.

A gravitációs és a tehetetlen tömeg fogalma magyarázatot kíván. Ha egy testre erő hat, megváltoztatja annak sebességét. A test tehetetlensége ellenáll a sebességváltozásnak s ez ellenállás mértéke az, amit tehetetlen tömegnek nevezünk. Tehát ismerve az erőt és megmérve a sebességváltozást, azaz a gyorsulást, kiszámíthatjuk a tehetetlen tömeget.

Ez nyilván nem a szokásos módja a tömegmérésnek a mindennapi életben. Ez az eljárás

túl bonyolult lenne. Ehelyett a föld gravitációs terében a testet mérlegre tesszük, ázaz a reá gyakorolt gravitációs erőt összehasonlítjuk egy egységül elfogadott tömegre gyakorolt gravitációs erővel. Más szóval, a test gravitációs tömegét mérjük meg. Vajon azonos-e a kétféle eljárással mért tömeg? Newton gravitációs törvénye azt mondja, hogy igen, mert a gravitációs erő arányos a tehetetlen tömeggel. Függetlenül attól, hogy a test fából, vasból, vagy aranyból van, a kétféle tömeg azonos.

Miért posztulálta Newton ezt az azonos-ságot? Először Galilei kísérleteire támaszkodott, aki megállapította, hogy a szabad esésben (azaz ha a levegő ellenállását kikapcsoljuk) a különböző testek egyenlő gyorsulással esnek. Nyilván, ha ez exakt mértékben igaz, bizonyítja a kétféle tömeg egyformaságát. De Galilei kísérletei valóban igen pontatlanok voltak. Ezért Newton saját inga-kísérleteket végzett, melyekből azt a következtetést vonta le, hogy a legkülönbözőbb anyagoknál, ha van egyáltalán eltérés a két tömeg között, az nem lehet nagyobb, mint egy ezredrész. Ez alapon posztulálta az exakt egyenlőséget.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a kétféle tömeg egyenlősége egyáltalán nem triviális, sőt, ha igaz, akkor ez a természetnek egyik legalapvetőbb törvénye. Inkább csodálatos, mint magától értetődő. Newton után Bessel végzett pontosabb kísérleteket s az egyenlőséget egy hatvanezredrész pontosságra bizonyította.

Eötvös a rendkívül érzékeny torziós ingát használta a probléma megvizsgálására. Különböző anyagoknak exotikus választékán kimutatta, hogy a két tömeg közötti eltérés nem nagyobb, mint egy kétszázmilliomod rész. A gondolat, melyre Eötvös e méréseit alapította, valóban zseniális. A tengelye körül forgó földön minden testre két erő hat: egyik a föld vonzása, mely a gravitációs tömeggel arányos, másik a centrifugális erő, melyet a test tehetetlen tömege szab meg. Ha a kétféle tömeg aránya függ az anyagi minőségtől, akkor különböző anyagokat használva az inga lengő tömegei gyanánt, az inga különböző egyensúlyi helyzeteket vesz fel. Ugyanezt az elvet alkalmazhatjuk a nap körül keringő földre.

Részben az Eötvös-kísérlet rendkívüli pontosságára támaszkodott Einstein (1908), midőn az általános relativitás elméletét az ekvivalencia elvére alapította. Ez az elv azt mondja

ki, hogy a természet minden történéseiben a gyorsuló mozgás ugyanolyan hatásokat hoz létre, mint a gravitációs tér. Láthatjuk, hogy ha ez az elv érvényes, nem lehet különbség a kétféle tömeg között, sőt nincs is kétféle tömeg, mert hiszen az egyik a másikra, a gravitációs tömeg a tehetetlen tömegre van visszavezetve. Az ekvivalencia elve ilymódon axiomatizálja a kétféle tömeg egyenlőségét, ahelyett, hogy azt kísérleti igazolásra bizná.

De persze, a tudományban semmi sem végleges, még kevésbé a napjainkban rohamosan változó fizikában. 1940 körül Dirac és Jordan a természet univerzális állandóinak összehasonlítása és vizsgálata közben arra a gondolatra jöttek, hogy talán a gravitációs állandó nem állandó, hanem változik, és pedig csökken az időben, amint a világ életkora előre halad. A gravitációs erők e csökkenése lehet a magyarázata a világegyetem kiterjedésének, expanziójának. A világegyetem kiterjed, a galaxiák távolodnak egymástól, mivel az univerzumot összetartó gravitáció csökken. De ha a gravitáció csökken, akkor a gravitációs tömeg is csökken. Így a kétféle tömeg aránya változik az időben, ami persze ellentétben volna az ekvivalencia elvével.

Dicke ezen is túlment s azt a gondolatot vetette fel, hogy talán a gravitáció mégis független kicsiny mértékben az anyagi minőségtől, ha a testek tömegének az a kicsiny része, mely a gyöngye kölcsönhatásból származik, nem tesz eleget az ekvivalencia elvének. A gyöngye kölcsönhatás valóban rejtelmes, legújabbban a párosság elvének megsértésével ejtette bámulatba a fizikát. Hogy ezekre a kérdésekre választ kapjon, Dicke princetoni laboratóriumában újra felépítette az Eötvös-kísérletet.

Arra, aki Eötvös kísérletét ismeri, mély benyomást tesz Dicke cikkeinek olvasása.

Elsősorban: Dicke átveszi Eötvös alapgondolatát a maga kristálytisztaságában. Nem is nevezi másként a kísérletet mint: Eötvös-kísérlet.

Eötvös munkatársaitól, az én volt tanárimtól tudom, hogy Eötvös állandóan keresett valamilyen módot a levegő-csillapításnak az ingából való kikapcsolására. A levegő jelenléte – annak ellenére, hogy kettősfalú zárt doboz védte az ingát a külső behatásoktól – állandó zavarokat okozott.

Nos, Dickének nem kellett megküzdnie ezekkel a zavarokkal, mert a kísérletező tech-

nika közben kifejlesztette a fényelektromos megfigyelést, az elektronikus erősítést és visszacsatolást, melyek Eötvös idejében ismeretlenek voltak. A Dicke ingája vákuumban leng, elektronikus csillapítással.

Még egy fontos tényező szerepel Dicke kísérleteiben, melyről Eötvös nem álmodhatott: az elektronikus számológép, az elektromos agy. Az inga mély aknában lezárva leng, a leolvasások automatikusan történnek és a leolvasások kiértékelése hónapokon át sorozatosan folyik a számológépekben. A számológép a következő feladatot kapja: állapítsa meg, hogy van-e a nap meghatározott óráiban történő leolvasások között egymásutáni napokon rendszeres összefüggés, azaz korreláció? A modern számológépet Eötvös csak úgy pótolhatta volna, ha laboratóriumához még odaülteti egy nagy világbank vagy biztosító intézet matematikus gárdáját.

Alig csodálkozhatunk, hogy Dicke csoportja a Eötvös-féle pontosságot előbb ötvenszer, később százszor, majd ezerszer múlta felül. Annál több alkalma volt Dickének a csodálkozásra – mint maga elmondja –, hogy hogyan tudta Eötvös elérni, amit elért?

Az új kísérletek eddigi eredménye azonos azzal, amit Eötvös kapott: a gravitációs és tehetetlen tömeg azonos mindenféle anyagnál még az új, nagyobb pontossági határokon belül is.

Ez azt jelenti, hogy az ekvivalencia elve is érvényes az új pontossági határokon belül is.

Persze, a kísérletek folytatása még mindig hozhat meglepetést, vagyis új tudást. Mert hiszen a kísérletezés arra való, hogy új belátást engedjen a természet ismeretlen törvényeibe.

Ime: fél évszázad fejlődésére volt szükség, hogy a fizika új lépéssel próbálkozzék azokon a területeken, melyeken Eötvös csodálatosan pontos eredményeit adta a világnak. Csodálatunk még nagyobb, ha visszagondolunk az egyszerű eszközökre, melyekkel Eötvös dolgozott.

Eötvös a klasszikus fizika nagy alakja, akinek problémái a modern fizikának is problémái s akinek nagyságát mai fizika szemszögéből még jobban látjuk. Eötvös a problémáit a saját legbensőbb érdeklődése szerint választotta meg, ahelyett, hogy a korabeli fizika irányítására bízta volna magát. Ezért előzte meg korát.

T A L L Ó Z Á S

“A két világháború között a [magyar] renydírók három csoportra oszlottak: a Horthy-rendszer védelmezőire; a népi írókra, akik a parasztság helyzetét javítani akarták; és a kommunistákra.” (p. 988) (*The Columbia Encyclopedia*, Ed. by William Bridgewater & Seymour Kurtz, 3d ed. New York, Columbia University Press, 1963.)

*
“A Hungarista Uniónak a 430 milliós moslim világban sok fiókszervezete van (szerencsére egy árva magyar nélkül, s így nincs, aki szétintrikálja). Málnási Ödön havi magyarvédő cikkeit angol, 90 milliós urdu és 80 milliós arab nyelvű lapjaikban adják ki. Legnagyobb a Hungarian Union – Pak Friends szervezete Pakisztán 12 nagy városában 64 ezer taggal. Az egyesületi helyiségek főfalán áll Nagymagyarország térképe kettős kereszt és moslim félholdas selyem magyar nemzeti zászlók között, és Ayub Khán, meg Málnási Ödön fényképe alatt urdu nyelven a magyar Hiszekegy szövege, melyet gyűléseiken együtt imádkoznak moslim változatban (Allah-hal és a végén: hiszek Kasmir és Magyarország feltámadásában).” (p. 6) (Málnási Ödön *A magyar emigráció őszinte története*. Wien, 1963.)

*
“Magyarország más volt. Ott a fiatalság kora gyermekkorától kezdve arról tanult, hogyan szálltak szembe a késő Középkor legnagyobb birodalmával, a törökével, s arról, hogy büszke királyságuk az osztrák császársággal volt egyenrangú, és hősiessé harcukról az orosz invázió ellen Kossuth dicsőséges idejében. Itt olyasvalami volt, ami túlszárnyalta a kommunisták propagandáját. Röviden, a keleteurópai nyugtalanság úgy látszik csak Magyarországon jelentett kommunista-ellenességet, és még itt is a nemzetet polgárháború osztotta meg.

A magyarok hősiessége volt az, ami az ENSz közgyűlését arra kényszerítette, hogy szembeszálljon a szovjet imperializmussal, és ezt négy, majdnem egyhangú határozattal meg is tette... Miután ezeket megölték és további ezeket ismeretlen fogolytáborokba hurcolták az oroszok, a hősiessé munkások a tél hidege ellenére általános sztrájkot kezdtek, hogy megmutassák: szellemüket nem lehetett legyőzni. Ez volt és ez marad a jövőben is az egyik legnemesebb és letragikusabb epizódja a szabadság történetének.” (600-601.) (James T. Shotwell. *The Long Way to Freedom*. Indianapolis, Bobbs-Merrill [c1960])

MAGYAR VERSEK ANGOLUL

Hungarian anthology: a collection of poems.
Translated by Joseph Grosz and W. Arthur
Boggs. Munich, Griff [1963] 251 p.

Jószándék és odaadás már sokszor hozott hasznos eredményeket. Bár eleve úgy vet-tük a kezünkbe ezt a szép kötésű 250 oldalas antológiát, melyet Ujváry Sándor adott ki gondos nyomdai munkával, hogy a francia költők fordította 1962-es nagy antológiával úgysem akartuk összehasonlítani, mégis azt reméltük, hogy közepes fordításokban az angolnyelvű közönséget legalábbis tájékoztatni fogja a magyar költészet történetéről, vezető eszméiről s arról, hogy milyen is lehet egy-egy költemény eredetiben.

A fordítók derekas munkát végeztek; arról nem tehetnek, hogy ők maguk nem költők. Hogy a megjelent fordítások olyan egyenetlenek s hogy a válogatás annyira dilettáns, az már egy jó szerkesztő hiányának és nyilván a háttérben álló magyar "szakértők" tevékenységének köszönhető.

Egy jó szerkesztő nem engedte volna át a kifejezetten gyenge fordításokat és az olyan verseket, amelyek "emlékezetből" lettek átültetve a magyar szöveg hiányában" (ahogy az előszó bevallja). Az adott válogatásra pedig a fordítók azért nem kényszerültek volna, mivel – mint írják – "ez a kiadás csak fordításaik kis részét tartalmazza".

A fordítások egyrésze a körülményekhez képest sikeresnek mondható, pl. Petőfi "Alföld"-jének több szakasza, Juhász Gyulától "Milyen volt szőkeséged" és "Anna örök". Az Ady-tolmácsolásokon gyakran átsüt az eredeti szöveg mágiája, képeinek gazdagsága.

A fordítók szemmeláthatólag a magyar versek értelmének és ritmusának hű visszaadására törekedtek. Főleg a két nyelv közti különbség tehet róla, hogy sokszor az "eredeti" ritmus angolban pattogó gyermekversek hangulatát idézi. (Pl. a "Valse triste" Weörestől)

Ilyés "Egy mondatát a zsarnokságról" kár volt olyan sok mondatra bontani, mert éppen az alapgondolat veszett el így. Igaz, hogy – tiszteltreméltó őszinteséggel – a cím is "Tyranny"-ra rövidült.

Mindig problémát okoz a gazdag asszociációjú kifejezések fordítása. Nagyon érdekelt, hogyan adták vissza pl. József Attila "Thomas Mann üdvözlése" c. versének utolsó sorait: "Foglalj helyet. Kezdd el a mesét szépen. / Mi hallgatunk és lesz, aki csak éppen / néz téged, mert örül, hogy lát ma itt / fehérek közt egy európaít." Természetes, hogy Amerikában a szószerinti fordítás dupla félreértést okozott volna. Az itt adott megoldás azonban ellaposítja a befejezést: "Now take your seat and your fairy book, / We'll listen to it as we always look / at you – because we're glad to see you here / in Budapest – the Western atmosphere." (Magyarra visszafordítva: "Most foglalj helyet s vedd elő a mesekönyvedet. Mi meg fogjuk hallgatni, miközben nézni fogunk – mivel örülünk hogy itt látunk Budapesten – a nyugati légkört.") A szöveg olyan pongyola, hogy a "nyugati légkör" eleinte "Budapest" értelmezőjeként érthető, de a job-bik esetben is (ha ui, Mann-ra vonatkozik) suta.

A "Szeptember végén"-nek "lángsugarú" nyára "lángszóró" (flame-thrower) nyárra módosult, ami angolban is a pusztító fegyver képét idézi fel. (Még a "flame-throwing" – lángot-szóró – is jobb lett volna.)

Az asszociációk iránti érzéketlenség mutatkozik meg pl. Ady "Emlékezés egy nyár-éjszákára" c. verse különös szavának különös fordításában is: "remarkable". Kevés jobban el-koptatott s kevésbé költői szó van az angolban, mint ez. A legmulatságosabb hatást Szép Ernő gyermek-versében érik el a fordítók: angolul ui. az aranyport nem lemosni nem akarja a kisfiú a ruhájáról, hanem leöblíteni a torkát ("I shall never wash it down").

Egyszerű tévedés fordította Radnóti "század"-át "century"-nek, azaz évszázadnak. ("A század bűzös, vad csomókban áll.")

Az átírások nem egységesek. Kechkemét – de Kis-Kunsag, Bugats, stb. Az pedig eleve téves, hogy a keresztnéveket lefordítják: Amerikában nem érzik a név jelenését, csak az alakjuk érdekli őket. Legfeljebb zárójelbe lehetett volna tenni – s nem fordítva: a magyart zárójelbe, az angolt elébe. (Akkor is: hogy a

francia lett Juhász Ferencből *Franz Juhász*, Francis helyett!?)

A legsúlyosabb tévedés azonban a könyv mottójául használt Ady-versnél ("Szeretném ha szeretnének") történt. Kiemelés helyett ezt a fordítást ki kellett volna hagyni. Ime hat sora:

I cannot be so any longer
I want to show my ego stronger,
That you may notice me,
That you may notice me.

Therefore my song and lamentation —
I crave the love of all the nation, ...

Nyers visszafordításban:

Nem maradhatok így tovább
Meg akarom mutatni az én-emet erősebben,
Hogy észrevegyél,
Hogy észrevegyél.

Ezért az ének és siránkozás —
Az egész nemzet szeretete után sóvárgok.

(Eredetiben: "De jaj, nem tudok így maradni, / Szeretném magam megmutatni, / Hogy látva lássanak, / Hogy látva lássanak. / Ezért minden: önkínzás, ének: / Szeretném, hogyha szeretnének...")

Ami a válogatást illeti, nem tudunk semmilyen mentséget találni. Az Ady-mottót "népdalok" követik: Végmentem az ormódi temetőn, Vörös bort ittam az este, Maros vize folyik csendesén, Csak egy kislány, Ne higyj magyar a németnek, Kítették a holttestet az udvarra, Nincs cserepes tanyám, Ritka búza, Amerre én járok még a fák is sírnak, Akácok út ha rajtad végigmegegyek én. A kötetben a következőktől vannak versek, illetve részletek: Bacsfányi (1 vers), Csokonai (1), Vörösmarty (2), Garay (1), Arany (4), Tompa (1), Petőfi (28), Madách (1), Jókai (1), Vajda (1), Kiss József (8), Endrődy (2), Rudnyánszky (1), Szabolcska (1), Gárdonyi (1), Ignóty (1), Heltai (4), Kemény György (1), Ady (46), Kaffka (2), Somlyó (1), Kemény Simon (1), Juhász Gyula (4), Babits (5), Szép Ernő (2), Nagy Zoltán (2), Tarnócy Árpád (1), Lesznai Anna (3), Kosztolányi (6), Tóth Árpád (4), Rickert Ernő (1), Kassák (2), Karinthy (2), Sík (1), Várnai Zseni (2), Borshy Kerekes György (1), Erdélyi (1), Sárközi (1), Szabó Lőrinc (5), Illyés (3), Ujváry Sándor (9),

Jávor László (1), József Attila (22), Zelk Zoltán (1), Dsida (1), Tábori (1), Horváth Béla (3), Radnóti (22), Kálnoki (1), Weöres (2), Könný László (3), Csanádi (1), Pilinszky (1), Jobbágy (1), Váci (3), Bede Anna (1), Bakucz (1), Juhász Ferenc (1), Ladányi (1), Kiss Dénes (1), Orbán Ottó (1), Baranyi Ferenc (1), Vass István (1).

Különösen tetszik ez a sorozat: Illyés 3 verssel, utána Ujváry 9-cel, majd Jávor László 1-gyel (szinte sajnáljuk, hogy nem a "Szomorú vasárnap"-pal), végül József Attila.

Akármilyen hihetetlen, a kötetnek nincs tartalomjegyzéke, illetve egy szerzői indexet neveznek ki annak. Nincsenek meg a magyar címek sem, se jegyzetek, lábjegyzetek, életrajzi ismertetések. Bevezetés sincs, ami a magyar költészetet akár csak néhány oldalon bemutatná.

Vizont van egy, a külföldi magyar sajtó nagyrésze által bizonyára "reprezentatív"-nak "hiánypótló"-nak kikiáltandó versgyűjteményünk, amelyet valószínűleg minden nagyobb könyvtárnak megküldenek és amely elsősorban fogja a magyar költészet iránt érdeklődőknek — a kedvét elvenni az egész magyar irodalomtól. (Cs. R. I.)

KODÁLY ZOLTÁN MONDTA:

Történeti kutatás, irodalom, mostanában nagy kedvvel bontogatja alkotó elemeire a magyarságot. A zenei néphagyomány nagy lelki egységről beszél. Eddig nem tudtunk külön-külön, besenyő, palóc, matyó, stb. zenét kimutatni. Egy-két tucatnyi székely és dunántúli dallam bizonyult eddig helyhez kötöttnek. Egyébként minden fajta dallam közös az országon minden részében. Meglepő egyezések akadnak a legtávolabbi vidékek közt. Naív tudatlanságból néha "székely dal" címen szerepelnek országszerte ismert dalok. Hogy a székelyek, sőt moldvai, bukovinai magyarok is tudják, amit mind az egész ország tud, azt bizonyítja, mily nagy a centripetális erő a magyarság legkülönbözőbb eredetű, egymással nem is érintkező összetevőiben.

Bár belejutna e centripetális erő sodrába az értelmiség is. A nemzeti egység nélküle is megvan itt: neki kell beleilleszkedni. Csak magát menti vele: a nép úgyis megmarad. (1939)

NYUGATI FIGYELŐ

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

A newbrunswicki magyar iskola

1960-ban kezdte meg működését 44 tanulóval. A következő tavasszal magyar ovoda is indult 1962-63-ban a hétvégi iskola már 98 tanulóval működött, négy tanteremben, melyeket a Rutgers Egyetem bocsátott rendelkezésre. A fenntartó testület a Magyar Oregoni Szövetség Ifjúsági Bizottsága Igazgatója Szoke József. Ot tagból áll a tantestület. A tárgyak: írás-olvasás, fogalmazás, történelem, irodalom, ének, földrajz. Az idei tanévben egy egyetemi fokú program is megindult "Széchenyi Szeminárium" néven.

A newbrunswicki *Sunday Home News* (1963 XI 17.) illusztrált cikket közöl az iskoláról.

A Rutgers Egyetemen működő Amerikai Magyar Intézet a Magyar Egyetemi Szövetséggel és Foiszkolások Egyesületeinek Szövetségével közösen tanulmányt indított a jelenleg működő magyar elemi és középsiskolák felmérésére az USA-ban.

Reiner Frigyes meghalt.

1963. XI. 15-én hunyt el az egyik legnagyobb magyar karmester, 75 éves korában. 1922-ben került az USA-ba, mint a Cincinnati Symphony karnagya. Nyolc évvel később a philadelphiai Curtis Conservatory of Music zenekari osztályának vezetője lett, többek között Leonard Bernstein is a tanítványa volt. 1938-ban a Pittsburgh Orchestrát vette át, majd 1953-ban a chicagói zenekart 1948-tól öt évadon át a Metropolitan Opera egyik karmestere is volt.

"Mindenki tudja — mi róla Harold C. Schonberg — hogy Reiner a karmesterek karmestere volt: hatalmas tudású zenesz, senkivel össze nem mérhető perfekcionista és (sokan úgy hiszik) a legnagyobb élő mestere a kar-

mesteri pálcának. Modernista volt és jelentős mértékben előtte járt korának. Egyedülálló helyet foglal el a XX század zenei életében és gondolkozásában." (*The New York Times*, 1963 XI 24.)

A *Christian Science Monitor* (1963 V 29) még életében írta róla: "A chicagói közönség tanuja lehetett egy évtized lezárulásának, amely alatt Fritz Reiner nagyszerű zenei tehetségét a helyi együttes vezetésére áldozta . . . Hindemith-től Reiner búcsúestjéhez érni annyit jelentett, mint az egyik hegycsúcsról a másikra feljutni . . . Chicago Reinernek köszönheti azt, hogy a világ egyik legkiválóbb hangszeres együttesét mondhatja magáénak. Ez egy olyan adósság, amelyet el kell ismerni, de amit sohasem lehet igazán visszafizetni. Az ő hagyatékával egy új fejezet nyílik Chicago zenei életében."

Hetey Katalin, Konok Tamás és Dallos Miklós

közös tárlata 1963 július 22 és augusztus 17 között került megrendezésre Los Angelesben — miután mindegyikük külön-külön más amerikai városokban is szerepelt. Hetey Katalin, aki 1947-ben végezte be a Képzőművészeti Foiskolát, 1957 óta Párizsban él Magyarországon kívül Párizsban, Tuniszban, Leydenben, Schaffhausenben, Ischiában, Edinburghban és most Amerikában álltott ki 1948-ban a Vallás és Kozoktatásügyi Minisztérium Díját nyerte el, 1959-ben pedig a skóciai Bihliai illusztrációk díját.

Konok Tamás 1953-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Foiskolán. 1956-ban a Fittal Művészek Díját kapta meg. 1957-ben a Derkovits díjat. 1959 óta Franciaországban él. Varsóban, Berlinben, Prágában, Párizsban, Leydenben, Schaffhausenben, stb. volt kiállítása.

Dallos Miklós 1949 óta él Franciaországban. Párizsban számos kiállításon vett részt, Amerikában Bostonban és Washingtonban is kiállított.

AUSZTRÁLIA

Három nemzetközi nagymester magyar

az ország sakkbajnokai között: J. S. Purdy, Steiner / és Berger-Zsedényi Béla. Utóbbi nemrég megnyerte — immár harmadszor — Délkeletázsia sakkbajnokságát. (*Tukor*, 1963. november)

BRAZILIA

Magyarország győzött

az 1963-as Foiszkolai Világ bajnokságokon, melyet szeptemberben rendeztek meg Porto Allegre-ben. Az eredmény: 1. Magyarország 18 aranyérem, 13 ezüst, 4 bronz; 2. Szovjetunió (17-12-3); 3. Németország (10-11-13); 4. Japán (9-4-6); 5. Anglia (4-5-3); 6. Olaszország (3-6-9).

FRANCIAORSZÁG

Mindentudó bányász

Bognár Imre Franciaországban élő menekült bányász több európai quiz-műsorban mutatta be bámulatos zenei tudását. Rövid idő alatt 16 ezer dollárt nyert. Legnagyobb sikerét április 17-én aratta. A magyar bányászt hét európai nagyváros rádiójának zenekritikusai vizsgáztatták. Hét kérdés közül hatra minden gondolkodás nélkül kivágta a választ. Nemcsak hatalmas pénzösszeget nyert így, hanem ingyenes európai korutazást is. (*Nemzetor*, 1963 V 15.)

Lukács Györgyöt

a *L'Express* (1963. X 24) "a huszadik század legnagyobb marxista gondolkodójának" nevezi "A regény elmélete" című művének francianyelvi kiadása alkalmával és a könyvet egészoldalas cikkben ismerteti.

JAPÁN

Zsigmondy Dénes és felesége

nagy sikerrel szerepeltek Tokióban. A *The Japan Times* (1963. X. 7.) és a *The Mainichi Daily News* (1963. X. 17.) hosszasan méltatja játékukat. Utóbbi szerint "a hegedűművész megbizonyította, hogy a világ legjobb hegedűsei közé tartozik; tónusának tökéletes tisztasága és szépsége, világos frazirozása, finom vonókezelése—mind hozzájárul ahhoz, hogy az igazán nagy hegedűsök közé soroljuk. Végül Zsigmondy bemutatta magyar vérmérsékletét Bartók Román táncainak ragyogó előadásában."

MAGYARORSZÁG

Grúz tudós a Zichy Múzeumban.

G. Sz. Csitaja, tbilisi egyetemi tanár, aki résztvett az októberi néprajzi kongresszuson, elmondta a *Somogyi Néplap* munkatársának, hogy nemcsak ez a kongresszus hozta őt Magyarországra:

"Ezt a jó alkalmat fel szeretném használni, hogy hazám művelődéstörténetének nyomait kövessem ebben a távoli országban. A magyar és grúz művelődéstörténet az elmúlt századokban számos ponton találkozott. A magyar kultúra történetében is nevezetes szerepet játszott Misztótfalusi Tóth Miklós állította össze a grúz ábécét, és ugyancsak magyar, egy Istvánovics nevű fametsző (xilográfus) állította fel 1710-ben az első grúz nyomdát Tbilisziben.

Magyarországon talán kevésbé ismertek Zichy Mihály kapcsolatai Grúziával. Pedig ez a nagy festő a cári udvarban eltöltött ideje alatt igen sokat tett Grúziáért. Örülök, hogy felkereshetem a kastélyt, amelyben született és ahol kéziratait, vázlatait őrzik. Remélem, hogy értékes, eredeti grúz kéziratok fotokópiáit vihetem majd magammal, hiszen Zichy Mihály sokáig élt a Kaukázusban, vázlatokat készített késszülő műveihez, és gyűjtötte a grúz művelődéstörténet emlékeit." (*Somogyi Néplap*, 1963. XI. 1.)

NÉMETORSZÁG

Kennedy elnök

öt hónappal azelőtt, hogy szörnyű merénylet áldozata lett, Frankfurtban Kossuthot állította példaképnek. Megemlékezvén arról, hogy a beszéd színhelye, a Paulskirche. 1848-ban az első demokratikus német parlament gyülekezőhelye s ezzel a német demokrácia bölcsője volt, ezt mondta:

"Szülővárosomban, Bostonban a Faneuil Hall — az amerikai forradalom hajdani szerzőinek gyülekezőhelye — régóta mint az amerikai szabadság bölcsője volt ismeretes. Amikor 1852-ben Kossuth, a magyar hazafi szólalt fel ott, bírálta ezt az elnevezést. — Nagy név, mondotta Kossuth, de van benne, ami engem elszomorít. Önöknek nem szabadna *amerikai* szabadságról beszélniök, hanem a szabadságról Amerikában, mert a szabadság ne legyen se európai, se amerikai, hanem egyszerűen csak: szabadság. És Kossuthnak igaza volt. Mert ha a szabadság nem virágzik minden országban, nem virágozhat egyben sem . . . Együttessen kell munkálkodnunk azon, hogy erőt adjunk azoknak az európaiaknak, akik ma nem szabadok; erőt ahhoz, hogy helyreállhassanak ősi kötelekeik a Nyugat szabadságával . . ."

SVÁJC

Az öttusa világ bajnokságokon,

Maggingenben a magyarok visszahódították az oroszoktól régi fölényüket. Mind az egyéni, mind a csapatbajnokságot magyarok nyerték. Csapatversenyben: 1. Magyarország (15,316 pont), 2. Szovjetunió (14,917), 3. Egyesült Államok (13,963). Egyéniben: 1. Balczó András (5,267), 2. dr. Török Ferenc (5,185), 3. Novikov (9,060).

SZOVJETUNIÓ

Varga Jenő

megkapta a Lenin-díjat idén áprilisban. Varga Jenő, Sztálin egyik legbizalmasabb közigazdasági tanácsadója, 1953-ban nyugdíjba ment, de befolyását, mint

a díj odaitélése is mutatja, továbbra is megtartotta.

Meghalt a volt magyarországi szovjet helytartó.

"A magyarországi kommunista hatalomátvételt felügyelő Sviridov főparancsnok a II. világháború utáni Magyarországon, 65 éves korában meghalt Leningrádban" — írja a *New York Times* (1963. V. 8.) Majd így folytatja: "A magyar kommunisták uralmukat a szovjet hadsereg segítségével konszolidálták, mialatt Sviridov tábornok mint a Szövetséges Előző Bizottság elnöke szolgált 1946-47-ben. Ebben az időszakban tartóztatták le Kovács Bélát, a Kisgazdapárt főtítkárárt állítólagos összeesküvés címén, és ekkor mondott le Nagy Ferenc miniszterelnök."

Orosz kitüntetés egy szabadságharcosok által gyártott filmnek.

(FEC) Az 1956-os magyar szabadságharc után az Egyesült Államokba menekült és a Boston University-n B.S. diplomát szerzett fiatal magyar Gárdonyi Ferenc Zsigmond Vilmosmal — kinek Hunnia filmstúdió forradalmi anyaga itt "Hungary Aflame" címmel került forgalomba — 1962-ben befejezte a "Pulse of Life" című dokumentumfilmjét.

A film az 1962-63 év összes nemzetközi nagydíját elnyerte (San Francisco Film Festival, American Film Festival, Velencei Biennale, stb.). Az orvosi tárgyú filmet az AMA (American Medical Association) elküldte Moszkvába, hol a moszkvai tudományos akadémia diszoklevéllel tüntette ki.

Gárdonyi jelenleg mint rendező író a National Aeronautics and Space Administration részére készített dokumentum filmeket az Apollo Mission-ról, mely 1970-ben három embert visz a holdra.

THAIFÖLD

A Zsigmondy-Nissen kettős

Bangkokban "olyan magas színvonalú hangversenyt adott, amelyent valahol egy közép-európai fesztiválon kívánhatunk hallani." (*Bangkok World*, 1963. IX. 14.)

A magyarok nemzeti temploma Rómában

Széleskörű akció indult a Santo Stefano Rotondo renoválására. A közel 1500 éves körtemplom, a korai keresztény építészet utolsó remekműve, a magyarok nemzeti temploma Rómában, száználmas állapotban van. Megmentésére megalakult a "S. Stefano Rotondo megújításának nemzetközi központja", melynek célkitűzése a következő: 1. Az egész meglévő történeti, irodalmi és technikai anyag összegyűjtése és rendezése; 2. A szaktanulmányok koordinációja avégből, hogy az ezideig eldöntetlen archeológiai kérdések tisztázódjanak; 3. A restaurációra és a templom liturgikus berendezésére vonatkozó kezdeményezések és javaslatok támogatása; 4. A világközvélemény tájékoztatása; 5. Nemzetközi bizottság választása, mely kiválasztja a legjobb javaslatot a renoválásra; 6. Anyagi források felkutatása.

A "Központ" lelkes titkára, Juhar József, kiterjedt sajtókampányt is indított, melynek kiemelkedő állomásai többek közt a következő világlapok – sokszor elsőoldalas – illusztrált cikkei: *Il Popolo* (1963. IV. 19.), *Süddeutsche Zeitung* (1963. IV. 11-12.), *Il Quotidiano* (1963. II. 17. és V. 21.), *Kunst und Kirche* (1962. II.), *Il Messaggero* (1962. XII. 29., 1963. III. 30.), *L'Osservatore Romano* (1963. I. 6. és I. 18.).

Az akció egyik legérdekesebb eseménye: Veress Sándor az 1500 éves jubileumra Szent István színielőadást komponál, amelyben a körtemplom építészeti formáját átülteti a zene rendjébe.

A templom képét közöljük képes mellékletünkben. Megyer József "Rómá"-jában ezt olvashatjuk – többek közt – róla: "Mindenfelé hullott vakolat, törmelék: életveszély! A templom kevés és szegényes berendezése is összevissza hanyva. Szent István kápolnája nem is létezik. Csak azt tudom, hogy hol volt. Az ajtó fölött a tituláris bíboros cimere és jelmondata: *Sacra Pannonia*. A templomban az egyedüli vigasztaló a padlózatba ágyazott sírlap, mely alatt Lászlai János magyar gyóntató pihen. Sírfelirata magyarul így hangzik: 'Vándor, ha látod, hogy az, aki a hideg Dunánál született, most római sírban pihen, ne álmélkodj, mert Róma mindnyájunk édesanyja.' Ezeket a szavakat 1523-ban írták ide. Három évvel a mohácsi vész előtt..."

S Í K S Á N D O R

1889–1963

1963. szeptember 28-án Budapesten meghalt a két háború közti magyar ifjúság nagy nevelője, költő, irodalomtörténész és – mint az egyetlen megmaradt katolikus folyóiratnak, a "Vigiliá"-nak évtizedeken át szerkesztője s a piarista rendnek 1945 óta magyarországi rendfőnöke – a keresztény világnézet egyik legfontosabb őrállója az új, ateista államrendben.

Művei közül kiemelkednek verseskötetei (az első 1910-ben jelent meg, az utolsó halála után), három kötetes "Eszztétika"-ja (a legjelentősebb ilyentárgyú munka magyar nyelven), egyházi irodalmi művei és a Juhász Vilmossal együtt szerkesztett "Szeretet breviáriuma".

Egyetemi és egyéb előadásainak egyik fő témája a "mi a magyar?" problémája volt. A kérdés többi neves kutatóival ellentétben elsősorban a magyar irodalomban látta a magyarság jellemvonásainak tükörképét.

A magyar irodalom tanítása útján és a cserkészmozgalom talán legjelentősebb vezetőjeként volt a háborúelőtti magyar fiatalság nagyhatású nevelője. A magyar cserkészlet általa fogalmazott jelszava: "Emberebb embert, magyarabb magyart" az örök magyar humanista eszményt ültette el egy embertelen és álmagyar korban felnövő generáció lelkében, másik jelmondata pedig: "Éz a világ nem az én világom; forradalmár vagyok a szó szent értelmében" szinte észrevétlenül és tudat alatt az egész magyar ifjúság harci jelszava lett az 1945 előtti reform-mozgalomban éppúgy, mint a háború utáni kommunista-ellenes küzdelemben a demokrácia megvalósításáért, vagy 1956-ban. (R.)

HÍRÜNK A VILÁGBAN KÖNYVOSZTÁLYA

Korunk szellem körképe	(Kve)	\$8.50
Surányi: Egyedül vagyunk, I-II	"	\$9.80
Mikes: Délamerika papucsban	"	\$3.00
Vatai: Az Isten szörnyetege	"	\$5.00
Vaszary: Ketten Párizs ellen	"	\$2.60

Újra kapható:

Wass: A funtineli boszorkány \$6.90

Megrendelhetők az ár (és 5% postaköltség) előzetes beküldésével:

P. O. Box 1005, Washington 13, D. C.

THE WORLD'S FINEST...

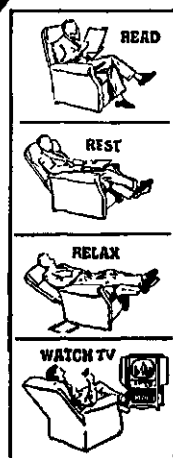
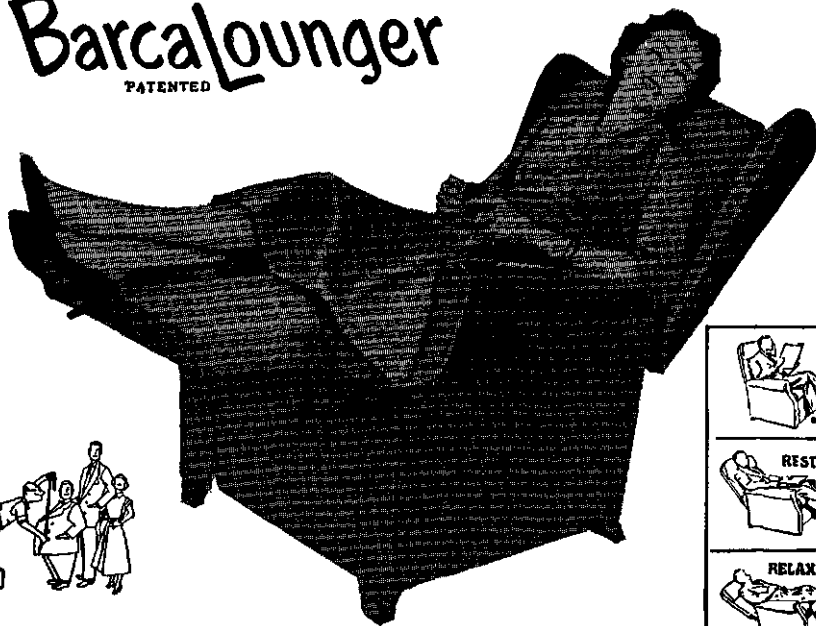
MOST COMFORTABLE RECLINING CHAIR

THE ONE AND ONLY

No other chair can come close to the quality and comfort of a BarcaLounger. It's a handsome chair, built by expert craftsmen, and features "Floating Comfort." The backrest, seat and leg-rest are synchronized to cradle your body automatically in any position from sitting to full reclining without knobs or levers.

BarcaLounger

PATENTED

WHAT SIZE CHAIR DO YOU WEAR?

Barca Loungers come in sizes and styles to suit everyone. In beautiful fabrics, plastics and genuine top-grain leathers. Plain or pillow backs. Be sure you get a correct fit!

At your favorite furniture or department store!

BUILT BY **BARCALO OF BUFFALO**

IGY IRUNK MI?

Egy ausztriai sokszorosított emigráns lapban jelent meg az alábbi cikk. Most nem a cikk tartalmára szeretnénk felhívni a figyelmet, az — orvosi probléma. Nézzük inkább abból a szempontból, hogy az emigrációban, úgy látszik, büntetlenül lehet kerékbetörni a magyar nyelvet. Mert ha a cikkíró be is küld valahova egy ilyen stílusú írományt, mért nem tudja a szerkesztő oda irányítani, ahová való (a papírkosárba), s mért közli ehelyett még ilyen bevezetéssel is ellátva: "Kiváló közírónk gyors egymásután reagált — akár egy finom szeizmográf — időszerű cikkeivel, melyeket okvetlenül közölnöm kellett Olvasóimmal." (A helyesírást e bevezetésben épúgy megőriztük a maga eredetiségében, mint a cikkben) És az olvasók, illetve Olvasók, mért túrik szóltanul az ilyen merényleteket nyelvünk ellen?

"VEREM ÉS TELEFON"

A marxizmus harmadik fázisában hangzott el Kruschev ajkáról, "hogyan mi bolsevisták elverméljük az amerikaiakat"! A Fehér Ház, — erre felel: "külön telefont huzatott Moszkvába, hogy közvetlenül tárgyalhassanak, ha valami kiütne, esetleg véletlenül!" Terror és lapuló bizonytalanság!

E két ellentétes dolog világít be a mai történelmi idők mélyébe, ahol a totalirista-bolsi-cár és a demokratikus alkotmányon megválasztott amerikai elnök kezeiben zajlik és vergődik a nagy-világ!

Nagyobb távlatokon azonban észrevenni, azokat a titkos erőket, amik ránk zuditottak a renaissancot, majd a francia forradalmat és a két világháborút! Az 1400-as évektől 1945-ig tartott az isten-eszme kilugozása és az emberi szellem-világ beködösítése, ahol "a szabadelvűség sötét angyalai hirdették terrorisztikus hanggal a szabadságnak, a gazdasági fejlődésnek és a szociális előrehaladásnak sátáni hazugságait!"

Nem vitatható, hogy a szabadelvűség a krisztusi egyház fellangyítását szorgalmazta, ahol a pozitív-hit-élet és az erkölcsi világméretű bázisait igyekeztek legyengíteni, majd kiforgatni. A reformáció tiszta-kritikája és a politikai meduza-fejek vad-álmai hosszú évszázadokig rombolták és sorvasztották a vallási erők egységét, amely minden kulturák és civilizációk kútforrása volt a legősibb patriarkális időkől!

A napvilágra került szentpétervári, belgrádi, római és párizsi titkos okmányok beigazolták a szabadkőműveseknek romboló szándékait és egyben feltárták az anyagi javak felhalmozóinak érdekszövetségét is, ahol nem számított: Isten,

az emberi lélek, a szabadság, a lelkiismeret, az örök szeretet és a felebaráti együvértartozás!

Az új, titkos szándék, ma már felderült:

- 1.) az anyagi javaknak világművelmi egyeduralma (kapitalizmus és
- 2.) a politikai és katonai hatalomnak egykézben, vagy szervezetben való összpontosításai (politikai párt, vagy ideológiai központosítás)

A maga pusztaság realitásukban, azonban a fenn-ti két világirányzat, csak egy maradt, vagyis a gazdasági és pénzügyi világhatalom centralizálata! E felett öröködik a newyorki Világ Bank! Itt állították fel a Nemzetek Világ Szövetségét is, kidomborítva, hogy: itt vannak az életnek és a halálnak teljhatalmu urai!

Figyelve és kielemezve a Világ Banknak és a Nemzetek Világ Szövetségének évtizedes világot irányító ténykedéseit, megállapíthatjuk, hogy a fenn-ti két szervezet nem babusgatja a kapitalizmust és a bolsevizmust sem, ha azok ellenkező világművelmi egyeduralmával! Odajutottunk el tehát, hogy minden hatalmak és erők fölött, valami titkos kéz és erő kaparintotta meg a világirányítást, ahol a láthatatlan világ-kormány működik és csak kiszolgáló kormányok játszásk meg az állami függetlenséget és a nemzeti szabadságot!

...A "koronák és tiarák" vakoló ellenségei a rombolói, azonban most válasz elé kerültek! A Dávid-csillag fényét a kínai Sárkánynyal fröcskölte be, ahol az amerikai-Sas és a bolsi-Medve a Vatikáni-tiara után kapkod, hogy apostoli áldást és béke-csókot csikarjon ki "a demokratikus és népi munkás demokrata koegzisztenciájára", ahol milliók emberi szabadság jogok és emberi élet után sikoltanak!

...Vak-szavak és holt-igérek lutrizása megy a nagyvilág fájdalom közt. A Fehér Ház, csak úgy kerül el a kruschevi-temetést, ha az ősi amerikai népek hitével és szabadságszeretével rákapcsol a Vatikánra ahol "mindig nyitott karra várják az igaz embereket" s lekapcsol a kremil-i ördög-vonalról! Lucifer, talán módosította régi elvét: elég egy huzal; hol a tagadás szellemét megveti... Mi jó jöhetne a népek földi poklából?

Népek hazája nagyvilág, igazságért kiált!

Kérje az

OCCIDENTAL PRESS

legújabb könyv- és lemezjegyzékét
P.O.B. 1005, Washington 13, D.C.

S U M M A R Y

Zoltán Bay (U.S. Bureau of Standards, Washington) reviews the achievements of the Hungarian physicist, Roland Eötvös, on the basis of an article in the *Scientific American* (Dec. 1961). The article was written by Princeton professor R.H. Dicke and was headed "The Eötvös experiment. Around 1900 a Hungarian baron conducted exquisite measurements to demonstrate that all bodies fall at precisely the same rate; his result, crucial to the general theory of relativity, has now been confirmed."

Vilmos Juhász (Columbia University, New York) begins a series of book reviews dealing with 50 outstanding works of Hungarian literature, published after the war.

The listing, of Hungarian books published abroad since 1945, by László Pálincás (Firenze University) is continued.

A tentative list of books to be published in Hungary during the first quarter of 1964 shows both the degree of the so-called liberalization and the still prevailing Communist propaganda.

Our cultural news includes the large-scale fund-raising drive for the restoration of the Santo Stefano Rotondo church in Rome, the parish church of the Hungarian Primate; the obituary of Fritz Reiner, called by Harold C. Schonberg, "the conductors' conductor, a musician of formidable knowledge, a precisionist beyond compare and the greatest baton technician"; the winning of world championships by Hungarians in both the individual and team pentathlon in Switzerland; the prize won by two refugee freedom-fighter movie-makers also in — Moscow, after their film ("Pulse of Life") received international Grand Prixes at all the festivals in the world during 1962-1963; violinist Dénes Zsigmond's successes in Tokyo and Bangkok; the Los Angeles exhibition of three young Hungarian artists: Katalin Hetey, Tamás Konok and Miklós Dallos; the winning of the Lenin-Prize by Eugene Varga, Hungarian-born Soviet economist; and the curious fact that Australia has three international grand masters in chess of Hungarian origin, one of whom (Berger-Zsedényi) recently won the championship of South East Asia.

MAGYAR LEVELEZŐ-TANFOLYAM

Franciaországban az állami levelező-oktatás keretében magyar nyelv- és irodalom-tanfolyam működik s arra bármely országból jelentkezni lehet.

A tanfolyam kéthetenként megjelenő füzetei irodalmi és történeti magyarázatokkal kísért szemelvényeket közölnek a magyar irodalom klasszikusaitól. Külön fejezetek foglalkoznak a nyelvismeret kérdéseivel. A füzeteket kérdések és feladatok egészítik ki. A feladatok elkészítése nem kötelező, de tanácsos, és a beküldött dolgozatokat kijavítva kapják vissza a levelezők.

Az oktatás diákokat és felnőtteket egyaránt érdekel. Franciaországi diákok a magyart választhatják első kötelező vizsganyelvnek a B.E.P.C., érettségi és egyéb vizsgáikon. A magyar osztályzat jelentősen növelheti az iskolai átlageredményt.

A tanfolyam ingyenes, csak beiratkozási díj van: Franciaországból 32 NF, európai országokból: 35 NF; Egyesült Államok, Kanada, Izrael, Közép-Amerika: 75 NF (kb. 15 US dollár); Dél-Amerika, Ausztrália, Új Zéland: 100 (kb. 20 US dollár).

Mutatóvány-füzetet és beiratkozási űrlapot az alábbi címen lehet kérni magyar nyelvű levélben:

Cours de Hongrois
Centre National de Télé-Enseignement
60, Bd. du Lycée
Vanves (Seine) FRANCE

SZÉCHENYI ISTVÁN: Ha van is oly hű, oly őszinte magyar, mint én, akárhány, nálamnál őszintébb és hübb egy sines, mire esküszöm; azért mégsem tudom fejletteni, — és ezt minden csepp véremlen érzem, — hogy önálló, halhatatlan lelkű, szabad lény vagyok, mely előtt halandó lényem porban áll, miszerint bennem a magyarnak hallgatni kell, ha annak vágyai az igazságos emberrel jönnek ellentétbe.

HIRÜNK A VILÁGBAN

Editor:

Csicsery-Rónay I. szerkesztő

P. O. Box 1005,
Washington 13, D. C.
U. S. A.

HÍRÜNK A VILÁGBAN

KÉPES MELLÉKLETE

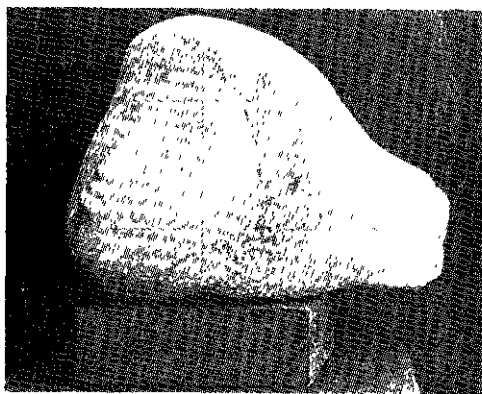
Winter • 1963 • tél

Wigner Jenő, legújabb Nobel-díjas tudósunk

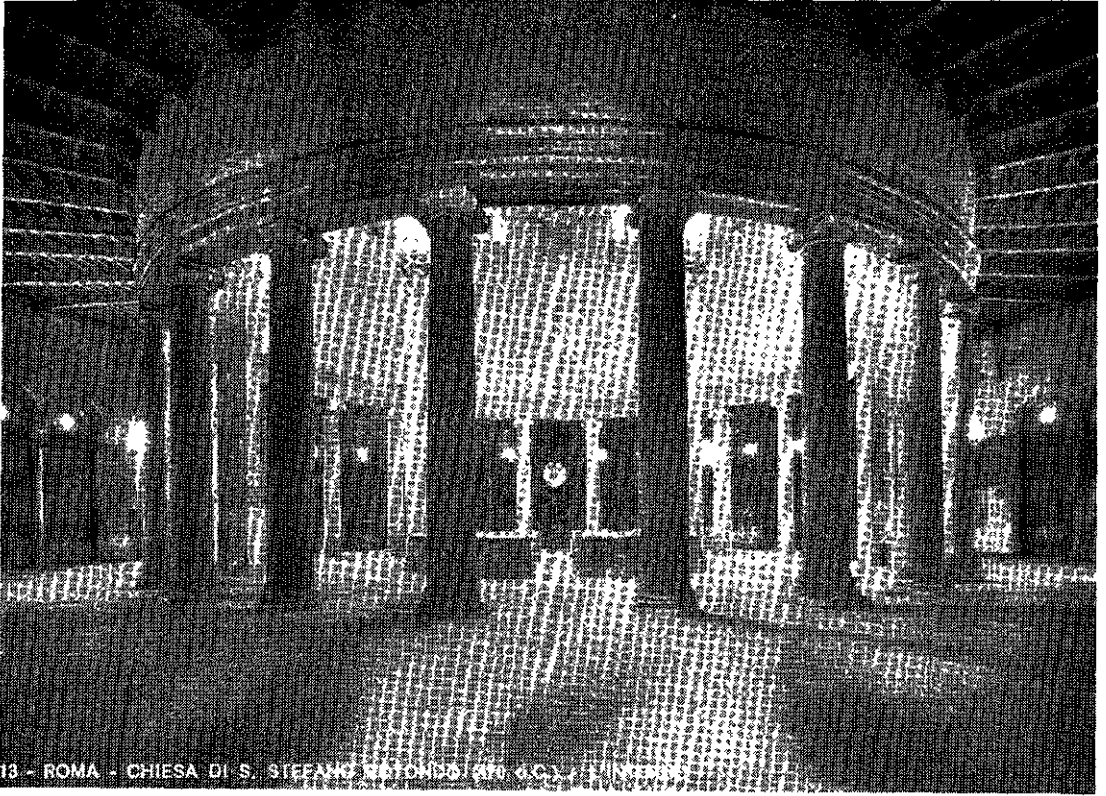
Hetey Katalin egyik festménye előtt ("Krisztus megjelenik tanítványainak")
(Photo de Kun)

Konok Tamás: Angelica

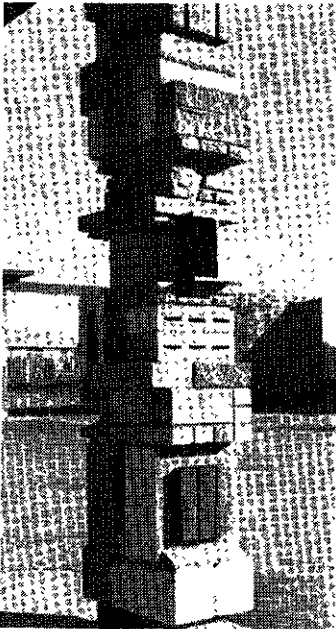

Dallos Miklós: Három klasszikus alak

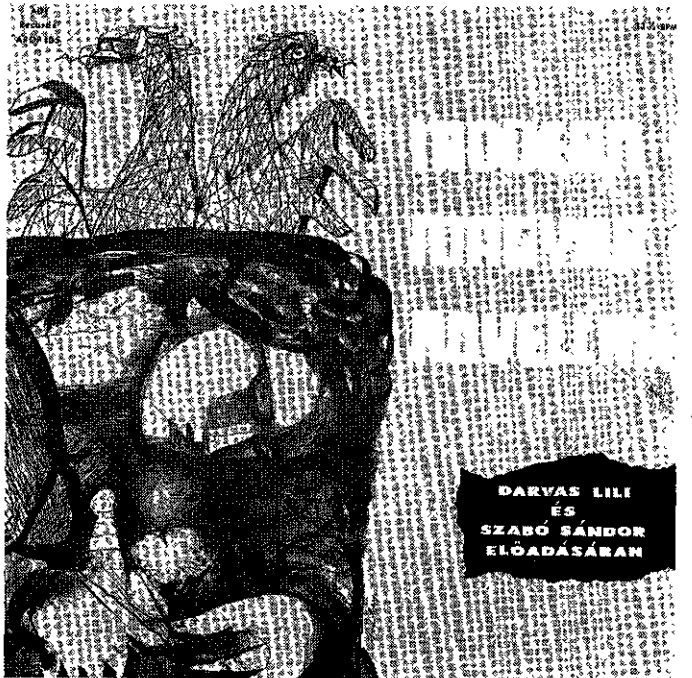

13 - ROMA - CHIESA DI S. STEFANO ROTONDO (VII - VIII s.) - INTERIORE

A Santo Stefano Rotondo, a közel 1500 éves körtemplom, a magyarok nemzeti temploma Rómában.

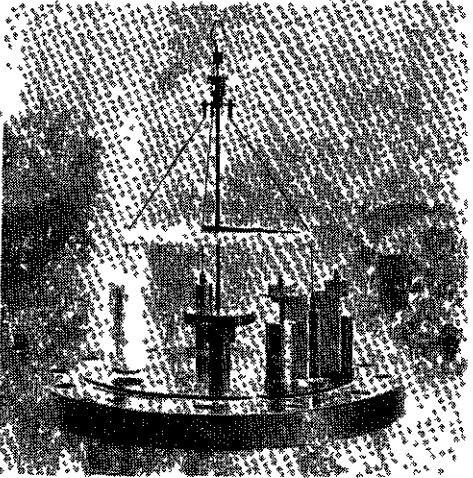
Padányi Gulyás Jenő
oszlop-konstrukciója
(*Architect-West*, July 1963)

DARYÁS LILI
ÉS
SZABÓ SÁNDOR
ELŐADÁSÁBAN

Az Ady Records legújabb lemeze (Szalay Lajos rajza)

SCIENTIFIC AMERICAN

GRAVITY EXPERIMENT

SCIENTIFIC AMERICAN

December 1961

Az Eotvos-kísérlet a
Scientific American címlapján

Norvégiának gyártott magyar tengerjáró hajó

A Magyar madrigál kórus európai körúton vett részt

Zsigmond Dénes
világjáró hegedűművészünk